

Относно съответствието на чл.47, ал.1 от Закона за чужденците в Република България с Протокол №4 и Протокол №7 към Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи

Становище на М.Златарева

В решението се обсъжда съответствието на разпоредбата на чл.47, ал.1 ЗЧРБ не само с Европейската конвенция за защита правата на човека и основните свободи, накратко Конвенцията, но и с Протокол №4 и Протокол №7 към нея. Авторът на становището се различава от общото мнение по това – дали Протокол №4 и Протокол №7 към Конвенцията могат да служат за мащаб на проверката в настоящия случай, след като до произнасянето на решението те не са обнародвани в Държавен вестник, ерго не са станали част от вътрешното право на страната.

Отгук възниква въпроса – може ли Конституционният съд да упражни правомощието си по чл.149, ал.1, т.4, пр. посл. от Конституцията, когато международният договор, по който Република България е страна не е станал част от вътрешното право на страната и нормите му нямат предимство пред тези норми на вътрешното законодателство, които му противоречат – чл.5, ал.4 от Конституцията.

Протокол №4 и Протокол № 7 към Конвенцията, които доразвиват темата за чужденците са ратифицирани от Република България със Закон, обнародван ДВ, бр.87 от 24.10.2000г.; на 4.11.2000г. ратификационният документ е депозиран при Генералния секретар на Европа и влиза в сила за Република България на 1.02.2001г. След направената справка обаче в Министерство на външните работи се установи, че текстът на протоколите не е обнародван в Държавен вестник.

Както е изразено вече в становището към к.д.12/1999г. авторът му счита, че международни договори, които не са станали част от вътрешното право на страната според изискванията на чл.5, ал.4 от Конституцията не могат да бъдат мащаб за проверка на законите на вътрешното законодателство.

В Българската Конституция способът за интегриране на международноправните норми във вътрешното право е посочен в чл.5, ал.4 от Конституцията. Не се изисква специален закон, който да реципира международните норми и по същество да ги трансформира в норми на вътрешното право /както това е възприето според чл.59, ал.2 от Конституцията на Федерална република Германия/. Макар и сравнително по-съвременна и опростена тази вътрешна имплементация на международните договори, уредена в чл.5, ал.4 от Конституцията следва стриктно да се съблюдава. Липсата на един от елементите на процедурата – ратифициране на международния договор, влизането му в сила за България според клаузите в него и обнародването на текста, лишава международният договор от предимство пред вътрешното законодателство. Вярно е, че съществува нежелано несъответствие на момента, в който държавата се обвързва с международния акт /влизането му в сила/ и на момента, в който той се интегрира във вътрешното право, но проблемът е в ръцете на органите, задължени да обнародват акта. Формално погледнато лицата под юрисдикцията на българската държава могат да се позоват на разпоредбите на международния договор от момента, когато той е част от националния правен ред. Същият принцип с пълна сила е валиден и за правомощието на Конституционният съд по чл.149, ал.1, т.4, пр.посл. от Конституцията - да проверява съответствието на закон със съответния международен договор. Ако международният договор не

е станал част от вътрешното право на страната /чрез изпълнение на изискванията на чл.5, ал.4 от Конституцията/, той не е придобил ранга си да стои над закона, чието съответствие се обсъжда и следователно не може да се упражни правото на Конституционния съд за неговото съответствие с международния договор.

Да се приеме тезата, че правомощието на Конституционния съд по чл.149, ал.1, т.4, пр.посл. от Конституцията може да се упражни спрямо международни договори, които не са инкорпорирани във вътрешното право, означава да се дерогира конституционното изискване за начина на въвеждане на международното право във вътрешния правов ред. Това означава още да се пренебрегне конституционно определената юридическа сила на международните договори спрямо вътрешното право на страната. А вече не съществува спор, че международноправните норми, станали част от вътрешното право на Република България стоят над законите, но не превъзхождат интензитета на действие и върховенството на Конституцията. Аргумент за това са разпоредбите на чл.149, ал.1, т.4, пр.1 и чл. 85, ал.3 от Конституцията.

Само чрез изпълнение на условията за интегриране на международния договор във вътрешния правов ред, посочени в чл.5, ал.4, изр.1 се съчетава предимството на международното право над вътрешното законодателство, предвидено в чл.5, ал.4, изр.2 от Конституцията със изискванията на чл.2 от Устава на ООН за пълно зачитане на националния суверенитет.

Изложеното не означава, че за международните инстанции, които контролират изпълнението на такъв международен договор влизането му в сила няма да е меродавно пред момента на инкорпориранието му в нашия вътрешноправен ред. България ще

носи пълна международна отговорност за всяко нарушение на международния договор от момента, в който той е влязъл в сила за нея, независимо дали е обнародван или не. Но това касае публичноправните международни отношения.